

जिल्हा अधीक्षक, भूमि अभिलेख, जळगांव यांचे समोरील कामकाज

वाचले : १) सौ. निर्मला अरुण भोळे यांचा दि. १६/०५/२०२२ रोजीचा अपिल अर्ज
२) महाराष्ट्र जमीन महसुल अधिनियम १९६६ चे कलम २४७ चे तरतुद

क्रमांक : अपिल/एसआर/४५५/२०२२

जळगांव दि. १६/०५/२०२३

१) सौ. निर्मला अरुण भोळे
रा. प्लॉट नं. ५५, स्वानंद साईबाबा मंदीराजवळ, स्वामी विवेकानंद नगर,
जिल्हा पेठ, जळगांव

अपिलदार

विरुद्ध

१) साधना अरुण राणे
रा. ३०, ओंकार नगर, जिल्हा पेठ, सिव्हिल हॉस्पिटल मागे, जळगांव
२) उप अधीक्षक भूमि अभिलेख, जळगांव
ता. जळगांव जि. जळगांव

सामनेवाले

विषय : मीजे कानळदा ता. जि. जळगांव येथील सि.स.नं. १५८२, १२५८, १५४६, १६४३, १६४४ व १६४५ या मिळकतीबाबत उप अधीक्षक भूमि अभिलेख, जळगांव यांचेकडील फेरफार नोंद क्र. ५६४ दि. २४/०५/२०२२ रोजीची रद्द करणेबाबत अपिल अर्ज

प्राथमिक :

मीजे कानळदा ता. जि. जळगांव येथील सि.स.नं. १५८२, १२५८, १५४६, १६४३, १६४४ व १६४५ या मिळकतीबाबत उप अधीक्षक भूमि अभिलेख, जळगांव यांनी मृत्युपत्राने नाव दाखल करणेबाबत फेरफार क्र. ५६४ दि. २४/०५/२०२२ रोजीची नोंद रद्द करणेसाठी अपिलदार यांनी या कार्यालयाकडे दि. १६/०५/२०२२ रोजी अपिल अर्ज दाखल केला आहे.

सुनावणीचा तपशिल :

सदर अपिल अर्जाचे प्रकरणात सुनावणी कामी इकडील कार्यालयाकडून अपिलदार, सामनेवाले यांना मुदतपूर्व आगाऊ नोटीसीने व समक्ष नेमणेत आलेल्या अनुक्रमे दि. ०५/११/२०२२, दि. २२/११/२०२२, दि. १३/१२/२०२२ व दि. २७/१२/२०२२ या तारखेस सुनावणी घेवुन दि. २७/१२/२०२२ रोजी प्रकरण निर्णयावर बंद करणेत आले आहे.

अपिलदार यांचा युक्तीवाद :

दि. ०५/११/२०२२ ते दि. २७/१२/२०२२ या तारखेचे अपिल सुनावणी दरम्यान अपिलदार सौ. निर्मला अरुण भोळे हे स्वतः अगर त्यांचेतर्फे कायदेशीर विधीज्ञ अगर प्रतिनिधी म्हणून कुणीही हजर नसल्याने त्यांचे म्हणरे ऐकून घेता आले नाही. अपिलदार यांनी त्यांचे अपिल अर्जात

अपेलंटचे वडील जानकीराम पाचू राणे यांनी सदरच्या मिळकती इतर मिळकतीसह कुटुंबाच्या एकत्रीत उत्पन्नामधून त्यांच्या नावाने विकत घेतलेली आहे.

अपेलंटचे वडील जानकीराम पाचू राणे यांचा मृत्यू दि. २७/५/२०२१ रोजी झालेला आहे. त्यांची पत्नी कमल जानकीराम राणे ह्या त्यांच्या मृत्युपुढीच दि. ५/७/२०२० रोजी मयत झालेल्या आहेत त्यांच्या मृत्यू पश्चात कायदेशीर वारस खालील प्रमाणे आहेत. १. अरुण जानकीराम राणे (

५५

मुलगा मधत)

अ) श्रीमती. सखना अरुण राणे (सून)

ब) सौ. स्नेहल सत्यजीत पाटील (नात)

२. निर्मला अरुण भोळे (मूलगी अपेलंट)

अपेलंट यांचा भाऊ अरुण जानकीराम राणे यांचा अकरमास मृत्यू दि. ४/९/२००० रोजी अपघातात झाल्याने त्यावेळी मानसीक व शारीरिक आघात झालेला असल्याने त्यांची उच्चैत व्यवस्थित राहत नसल्याकारणाने व अपेलंटच्या घरापासून अवघ्या काही अंतरावर आई वडील राहत असल्याने औषधोपचार सेवेकरीता नेहमी येणेजाणे होते. मयत कमल जानकीराम राणे यांनी त्याच्या हयातीत त्यांनी धारण केलेल्या मिळकतीसंदर्भात कधीही अपेलंट यांस मृत्यूपत्र केलेले असल्याबाबत सांगितलेले नव्हते किंवा अपेलंटचे वडील जानकीराम पाचू राणे यांनी देखील मृत्यूपत्राबाबत कधीही माहिती दिलेली नव्हती.

अपेलंट यांनी मौजे कानळदा येथील असलेल्या मिळकतीच्या अनुषंगाने वडीलांच्या मृत्यूनंतर वारसा हक्काने नावे दाखल करण्याकरीता सादर केलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने मौजे या गावातील नगर भुमापन हद्दीतील मिळकतीबाबत उपअधिक्षक भुमीअभिलेख जळगांव यांच्या कार्यालयातील निमतानदार यांनी फेरफार नोंद क्र. ५६० दि. ६/९/२०२२ रोजी घेतलेली होती. त्या अनुषंगाने नमुना ९ नियम १४ व २४ प्रमाणे महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ चे कलम १५०(२) अन्वये उपअधिक्षक भुमिअभिलेख जळगांव कार्यालयातील निमतानदार यांनी दि. ६/९/२०२२ रोजी नोटीस देखील प्रसिध्द केलेली आहे व हितसंबंधीतांना बजावलेली देखील आहे.

रिस्पॉण्डंट यांनी उपरोक्त याद मिळकतीबाबत मृत्यूपत्रावरून त्यांची नावे दाखल करण्यासंदर्भात दिलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने फेरफार नोंद क्र. ५६४ दि. २४/९/२०२२ रोजी घेण्यात आलेली आहे. सदर नोंदीसंदर्भात अपेलंट यांस कोणत्याही प्रकारची नोटीस बजावण्यात आलेली नव्हती व नाही. मात्र अपेलंट यांनी दि. ३१/९/२०२२ रोजी निमतानदार कानळदा उपअधिक्षक भुमिअभिलेख यांच्या कार्यालयात मृत्यूपत्रानुसार नावे दाखल करण्यास हरकत असलेबाबत हरकती सादर केलेल्या होत्या.

उपअधिक्षक भुमिअभिलेख जळगांव यांनी फेरफार नोंद क्र. ५६४ मंजूर करण्याचे आदेश देऊन अपेलंटचा हरकत अर्ज त्यांचेकडील आदेश क्र. न. भु/ मौजे कानळदा / विवादग्रस्त / एस. आर/१/२०२२ दि. २२/३/२०२२ अन्वये फेटाळलेला आहे. उपअधिक्षक भुमिअभिलेख जळगांव यांच्या प्रस्तुत आदेशाने व्यथित होऊन अपेलंट प्रस्तुतचे अपील खालील तसेच अनेक हरकतीच्या मुद्द्यांवर दाखल करीत आहे.

फेरफार नोंद क्र. ५६० अपेलंटच्या अर्जावरून दि. ६/९/२०२२ रोजी घेण्यात आलेली आहे. सदरची नोंद रिस्पॉण्डंट यांनी दि. १४/९/२०२२ रोजी दिलेल्या अर्जाच्या अगोदरची असतांनाही सदर नोंदीबाबत निर्णय न घेता सदरची नोंद प्रलंबीत ठेवून मृत्यूपत्रावरून घेण्यात आलेली फेरफार नोंद क्र ५६४ कायदानुसार करता येत नसतांना करून जमीन महसूल अधिनियमातील तरतुदींचा भंग केलेला आहे.

अपेलंट यास सदर फेरफार नोंदबाबत जमीन महसूल अधिनियम १९६६ चे कलम १५० (२) नुसार हितसंबंधीत म्हणून कोणतीही नोटीस न बजावल्यामुळे कायदेशीर तरतुदींविरुद्ध नोंद प्रमाणीत करण्याची उपअधिक्षक भुमिअभिलेख यांची नोंद प्रमाणीत करण्याची कृती चुकीची बेकायदेशीर व अयोग्य अशी आहे.

जमीन महसूल अधिनियम १९६६ चे कलम १५० (२) व त्याअंतर्गत तयार करण्यात आलेले (अधिकार अभिलेख सुस्थितीत व अद्यावत ठेवणे) नियम १९७१ मधील नियमामधील कार्यपद्धतीचा अवलंब न करताच नोंद प्रमाणीत करण्याची उपअधिक्षक भुमिअभिलेख जळगांव यांची कृती कायदेशीर तरतुदींविरुद्ध असल्याने फेरफार नोंद क्र. ५६४ प्रथम दर्शनी रद्द होणेस पात्र आहेत.

अपेलंट यास कोणतीही नोटीस न बजावता नैसर्गिक न्यायतत्वांचा भंग करुन नोंद प्रमाणीत केलेली असल्यामुळे प्रथम दर्शनी सदरची नोंद रद्द होणेस पात्र ठरते.

वारस फेरफार नोंद क्र. ५६० दि. ६/१/२०२२ संदर्भात उपअधिकाक भुमिअभिलेख यांनी दि. २७/१/२०२२ रोजी विनाकार्यवाही निकाली ठेवण्यात आला आहे तसे हितसंबंधीत अर्जदार यांना कळविण्यात आले आहे असे नमूद केले आहे मात्र अपेलंट यास असे कोणत्याही प्रकारचे उत्तर उपअधिकाक यांनी न देता रिस्पोंडंट यांच्याशी हातमिळवणी करुन फेरफार नोंद क्र ५६० प्रलंबित ठेवून दुर्भाव हेतूने फेरफार नोंद क्र ५६४ मंजूर करण्याचे दिलेले आदेश बेकायदेशीर असे आहेत.

फेरफार नोंद क्र. ५६० च्या अनुशंगाने सदरच्या नोंदीबाबत ती मंजूर करणे अथवा नामंजूर करणे आवश्यक होते कारण प्रस्तुत नोंदीबाबत कलम १५० (२) नुसार नोटीस बजावलेली असतांना त्यावर निर्णय न घेता अर्ज निकाली काढण्याची उपअधिकाक भुमिअभिलेख जळगांव यांची कृती जमीन महसूल अधिनियमांच्या तरतुदीविरुद्ध अशी आहे.

महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ मधील तरतुदीनुसार खातेदार मयत झाल्याने प्रथम निमतानदार यांनी केलेली फेरफार नोंद क्र. ५६० बाबत निर्णय घेतल्यानंतर तदनंतर एखाद्या व्यक्तीस मृत्यूपत्राने हक्क प्राप्त होत असल्यास सदरची नोंद इतर वारसांची नावे कमी करुन घेण्याची तरतुद असून अशी कार्यपध्दतीचा अवलंब करणे आवश्यक आहे. मात्र अशी कोणतीही कार्यपध्दतीचा अवलंब न करता फेरफार नोंद क्र. ५६४ मृत्यु पत्रावरुन नोंद करणे अयोग्य व चुकीची अशी आहे म्हणून सदरची नोंद रद्द होण्यास पात्र ठरते.

अपेलंट यांनी रिस्पोंडंटच्या अर्जास केलेला खुलासा नाकारण्याची कोणतीही संयुक्तीक कारणे न देता मृत्युपत्र नोंदणीकृत आहे असा एका ओळीचा निष्कर्ष काढून अपेलंटची हरकत फेटाळून फेरफार नोंद क्र. ५६४ मंजूर करण्याचे दिलेले आदेश अयोग्य व चुकीचे असे आहेत.

अपेलंट यांनी तथ्याकथित मृत्युपत्राबाबत वाद निर्माण केलेला असल्याने मृत्युपत्रातील लाभार्थी यांनी सक्षम दिवाणी न्यायालयातून मृत्युपत्र शाबित करुन घेणे कायदानुसार बंधनकारक आहे. सदर कायदेशीर मुद्यांकडे दुर्लक्ष करुन आदेश पारित केलेले आहेत म्हणून ते चुकीचे व बेकायदेशीर असे आहेत, असे कथन केले आहे.

सामनेवाला नं. १ यांचा युक्तीवाद :

दि. ०१/११/२०२२ ते दि. ०६/१२/२०२२ रोजीचे अपिल सुनावणी दरम्यान सामनेवाला नं. १ साधना राणे या स्वतः अगर त्यांचेतर्फे विधीज्ञ म्हणून असे कुणीही हजर नसल्याने त्यांचे म्हणणे ऐकून घेता आले नाही.

सामनेवाला नं. २ यांचा युक्तीवाद :

दि. ०१/११/२०२२ ते दि. ०६/१२/२०२२ रोजीचे अपिल सुनावणी दरम्यान सामनेवाला नं. २ उप अधिकाक भुमि अभिलेख जळगांव हे स्वतः अगर त्यांचेतर्फे प्रतिनिधी हजर नसलेने म्हणणे ऐकून घेता आले नाही.

अनुमान / निष्कर्ष :

अपिलदार यांचा अपिल अर्ज, तसेच प्रकरणातील पुराव्यादाखल प्राप्त कागदपत्र पाहता -

अपिलदार यांनी माीजे कानळदा ता. जि. जळगांव येथील अनुक्रमे सि.स.नं. १५८२, १२५८, १५४६, १६४३, १६४४ व १६४५ या मिळकतीचे मिळकत पत्रिकेवर उप अधिकाक भुमि अभिलेख जळगांव यांचेकडील दि. २४/०१/२०२२ रोजीचे फेरफार नोंद क्र. ५६४ ने दाखल केलेली नावे कमी करणेसाठी अपिलदार यांनी प्रस्तुतचा अपिल अर्ज दाखल केला आहे.

MF

अपिलदार यांचे अपिल जर्जातील सुनावणी कामी त्यांना पुढेशी संधी देवून सुद्धा ते हजर नसल्याने त्यांचे म्हणणे ऐकून घेता आले नाही अंमर त्यांनी त्यांचा लेखी खुलासा युक्तीवाद पोरटाने देखील सादर केला नाही, यावरून अपिलदार यांनाच त्यांचे अपिल अर्जात स्वारस्य नसल्याचे दिसून येत असल्याने महाराष्ट्र जमीन महसुल अधिनियम १९६६ चे कलम २३२ मधील तरतुदीचा विचार करता अपिलदार यांचा अपिल अर्ज विना कार्यवाही काढून टाकणे उचित होईल या निष्कर्षाप्रत आल्याने महाराष्ट्र जमीन महसुल अधिनियम १९६६ चे कलम २५५(३) मधील प्राप्त अधिकाराचा वापर करून मी मु. प. मगर, जिल्हा अधीक्षक भूमि अभिलेख, जळगांव खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे.

आदेश :

- १) अपिलदार यांचा अपिल अर्ज विना कार्यवाही काढून टाकणेत येत आहे.
- २) सदरचा निर्णय संबंधितांना कळविणेत यावा.
- ३) जरूर तर सदर निर्णयाविरुद्ध म. उपसंचालक भूमि अभिलेख, नाशिक प्रदेश नाशिक यांचे कार्यालयात ९० दिवसांचे मुदतीत अपिल दाखल करून दाद मागणी करता येईल.

स्थळ : जळगांव

दिनांक : १६/०१/२०२३

16/1/23.

(मु. प. मगर)
जिल्हा अधीक्षक, भूमि अभिलेख
जळगांव